

nøgle•hullet

35. ÅRGANG
NR. 2 • 2018

TIL LOKAL-
HISTORIEN

NYT FRA LOKALHISTORISK ARKIV & FORENING I ALLERØD KOMMUNE

Børstingerød ligger lidt afsides. Og bliver ofte glemt. Det er nu heller ikke her, der sker mest udvikling, men sammen med Hammersholt lever de to sammenvoksede landsbyer deres egne liv – i hver sin kommune. Ved gadekæret i Børstingerød finder man to gårde, Damgården og Ravnsbjerggård, samt nogle småhuse og den tidligere landsbysmedje. Resten af landsbyen er for lang tid siden udflyttet og en stor gård, Viekærgård, er tilmed nyligt nedrevet. Ved LAFAKs sommerudflugt vil vi se nærmere på de to landsbyer.

PROGRAMMET

Søndag den 1. juli 2018 kl. 14.00 - ca. 15.30

SOMMERUDFLUGT til Børstingerød og Hammersholt

Mødested: P-pladsen ved Hammersholt Forsamlingshus, Hammersholt Byvej 16

Vi har fået Leif A. Sørensen, der er barnefødt i Hammersholt og bestyrelsesmedlem i Brødeskov Lokalhistoriske Forening, til at vise os rundt og fortælle om de to sammenbyggede landsbyer Børstingerød (i Allerød Kommune) og Hammersholt (i Hillerød Kommune).

Gadekæret i Børstingerød set mod syd med Hammersholt Byvej til højre.

Damgården med Børstingerød Gadekær (Dammen) til højre og Damhuset øverst. Billedet er indsat i et askebæger, hvilket forklarer de runde kanter.

BØRSTINGERØD OG HAMMERSHOLT

Børstingerød er en lille og ofte overset landsby nordligst i Lillerød sogn, hvor den er vokset sammen med Hammersholt i Nørre Herlev – i Hillerød Kommune, hvor udviklingen især ramte Ny Hammersholt ved 'Lille Sverige'. Børstingerød ejerlav er forbløffende stort og sært udbredt. Mod øst når det ind i Kirkelte, og skovløberhuset på Kirkeltevej hedder efter lokaliteten Børstingerødhus.

Det forvirrende ved ejerlavet er nogle enklaver fra Nr. Herlev sogn. F.eks. var hele Viekærgaard, indtil kommunalreformen i

1970, af sære grunde en del af Nr. Herlev sogn, og på de geodætiske kort med markerede sogneskel, kunne man se, at nogle moselodder både i Børstingerød Mose og helt ovre ved Fr. VIIs vej hørte til Nr. Herlev sogn!

Der er grund til at tro, at netop Viekærgaard havde tørvelodder begge steder.

Man kan ikke slippe tanken om, at det kunne hænge sammen med dengang Knud den Hellige i år 1085 skænkede ”to boel i Børstingerød – i Lyng Herred” til domkirken i Lund.

Det ofte omtalte gavebrev [Knud den Helliges gavebrev], - landets ældste dokument, der nævner

Hammersholt nye Teglværk med de to skorstene er idag en del af Hammersholt Erhvervspark. 2009.

Lynge og mange andre lokaliteter, - men faktisk handler teksten jo om Børstingerød. Lynge er blot herredsnavnet. At Børstingerød hører under Lillerød sogn nævnes ikke, og vi ved ikke meget om sogneinddelingen dengang - lige efter vikingetiden. Men Knud den Helliges gavebrev, hvori et par ejendomme fra Børstingerød foræres til domkirken i Lund, kan jo godt tænkes at flytte rundt på ejerforholdene helt op i tiden.

Børstingerød har også lagt navn til moseområdet ved Brødeskov, og mosenavnet her er nok lige så kendt på grund af moderne fredninger, et sjældent dyreliv og naturskønhed.

Hvor Nordbanen passerer tæt på

Hammersholt og Børstingerød lå, som andre steder langs med banen, to teglværker, hvoraf det nyeste og ret moderne har afløst det gamle lidt nordligere Hammersholt Teglværk. Der blev fra 1930'erne lagt spor gennem Børstingerød mose og gravet ler ved Kollerød; men tipvognsporene blev jævnlige flyttet til nye og bedre lerforekomster, og man endte med at grave ler, hvor nu Årtusindskifteskoven, tæt på Lynge, gror. Mange vil nok huske sporet over Hammersholt Byvej som et lille bump ved indkørslen til Børstingerød, tæt på Damgården og gadedammen. Tidligere var der trods alt nogle meter mellem Børstingerød og Hammersholt, men en i øvrigt

De nye huse på Hammersholt Byvej på Børstingerødsiden af kommunegrænsen passer fint ind i landsbystilen. 2009.

vellykket udbygning med tre nye landsbyhuse i Børstingerød, lukkede hullet langs byvejen ved kommuneskiltene mellem de to landsbyer, så bebyggelsen nu hænger tæt sammen. Og det kommunale tilhør har næppe betydet meget i hverdagen, - og meget praktisk havde Hammersholt til op i 1980'erne en købmand alle kunne bruge.

Aktiviteterne fortsætter stadig i forsamlingshuset, der bliver kaldt 'Hotel Maren'.

Hammersholt Skole på Brødeskovvej blev ombygget til Hille-rød Lille Skole i 1960'erne, og den fungerer stadig.

Da teglværket lukkede, rykkede

flere industrier ind i de ret nye bygninger, mens nogle småindustrier, f.eks et lille savværk, der producerede gammeldags sildekasser ved et af småhusene på den smalle byvej, blev i landsbyen.

Her var kunstgallerier, et nonnekloster og et militært granatværk, - det senere 'Sjællandske Parkområde' ved Brødeskovvej. Foruden naturligvis indtil for nylig en del landbrug.

Ole Høegh Post

I dette forår har Allerød Byforum ansat en 'citymanager', der bl.a. skal skabe mere liv og flere oplevelser i Lillerød bymidte samt et bedre kultur- og foreningsliv. Sådant en citymanager kunne man godt have brugt i begyndelsen af 1900-tallet for, som man kan se i den følgende artikel fra Nordsjællands Venstreblad (24/12 1933), har der været temmelig langt imellem de mindeværdige øjeblikke dengang. (Også bragt i Nøglehullet 2002/3 og 2003/1)

DET GAMLE LILLERØD

af Paul Carlsen

Lillerød oplever for øjeblikket en begivenhed, der vil komme til at stå som et af de vigtigste punkter

i byens historie: den store omlægning af jernbanestationen. Tunneler anlægges, og brede moderne vejbaner trækker deres net omkring stationsterrænet, hvor der før gik smalle gader, anlagt efter en anden tids behov. Lillerød får et nyt ansigt uden derfor at miste de pletter af idyl, som hist og her i byen taler hyggeligt om svundne dage.

Til det, der er faldet hører også et lille hus overfor stationsbygningen, hvor i mange år forhenværende portør Ole Nielsen har boet. Han er en af dem, der kender byen fra den knap var der, og han har set den vokse og fulgt dens udvikling. Nu er han sammen med sin hustru flyttet ind i et hus lige ved jernbaneoverskæringen, og her

Lillerød Station th. da den senere Stationsvej havde allétræer. Omkring 1905.

gungrer Nordbanetogene dag og nat forbi, og minder ham over 30 gange i døgnet om den melodi, der for ham har været arbejdets i en menneskealder. For at høre lidt om Lillerøds historie har vi opsøgt Ole Nielsen, og han lukker med glæde op for mindernes pose.

- Det var i 87 [1887], vi kom til Lillerød, begyndte han. Der var nu ikke meget at komme til, udover arbejde. Byen bestod af et par huse, og lejlighed var ikke til at få. Vi måtte helt til Allerødsminde [Frederiksborgvej 10, hvor Roma Pizzeria & Grillbar ligger i dag]. Jeg begyndte som drager, og der var nok at gøre; hverken Kystbanen eller Slangerupbanen fandtes

dengang; Lillerød var endestation for en mængde menneskers rejse. Jernbanestationen var godt uanselig. Varehuset var et sølle træskur, og vi måtte bære varerne fra [tog]vognene i hænderne. Omkring 1900 blev stationen udvidet, og samtidig begyndte byen at vokse – der blev anlagt nye veje [bl.a. M.D. Madsensvej] og opført en del villaer; men rigtig fat har udviklingen først taget siden krigen, [1. Verdenskrig!] efter at der er rejst fabrikker og kommet en del arbejdere hertil.

5 øre i dagløn om søndagen

- Hvordan var byens foreningsliv i de dage?

En godsvogn på Lillerød Station er enten ved at blive tømt eller fyldt med mælkejuger. Det har været tungt arbejde under alle omstændigheder. 1907.

Lillerød Station med 3. classes ventesal til venstre og en masse reklameskilte på væggen. Før 1900.

- Jeg tror kun, der var Husflidsforeningen; den findes jo endnu, men af husfliden er kun navnet tilbage. Børnene havde dengang i deres fritid god beskæftigelse med at binde børster og flette kurve og den slags. Vores dreng gik om søndagen rundt og solgte børster for 10-12 øre stykket, og blev der 5 øre i fortjeneste, var han stolt af det! Nu har de unge jo fået andet at tænke på: gymnastik og fodbold og Teknisk Skole. Ikke fordi ungdommen var bedre i gamle dage, det var den såmænd ikke.

- Man tænkte ikke så meget på adspredelser den gang....

- Nej, ikke blandt småfolk. Da kroen kom, fik man et samlingssted. Kromanden ville gerne have

spiritusbevilling, det var i 1894, men i første omgang gik det ikke. Så var det at gendarmen, som politibetjenten dengang kaldtes, fik et godt øje til en ung dame i byen, og så lovede kromanden ham hende til brud, hvis kroen til gengæld fik bevilling til at sælge spiritus. Og kromanden nåede sit mål, og han holdt ord overfor politimanden; den udkårne blev kort efter hans kone!

Hesten, der selv kunne spænde fra.
Nu, vi er inde på spiritussen, så spillede den jo dengang en rolle, som ikke var alt for god. Den var for billig. Man kunne få en ordentlig rus for 20 øre. Der var særlig nogle stykker, som lavede en

Allerøds Minde, (her fotograferet omkring 1912) genkendes nederst som huset bag købmand Sahls forretning på hjørnet af Frederiksborgvej og Amtsvej ved rundkørslen ved Biblioteket. Den nye forretningsejendom, der blev bygget efter Sahl lukkede i 1978, rummer nu Estate, Syposen, Roma Pizzeria m.fl. (November 1978)

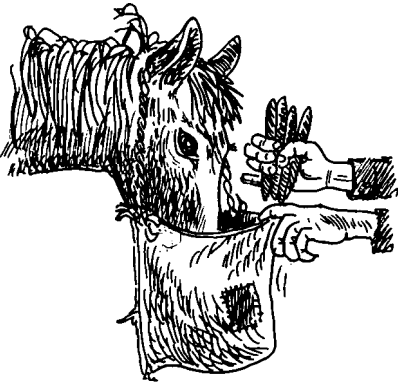
forening, de kaldte "Ølrummelen". Der blev taget nogle dramme i en lille stue, hvor medlemmerne samledes. Engang ved vintertid fik fire af dem lyst til at tage i kane til fest på Bregnerød Kro. De to blev smidt ud fra festen og begyndte at gå hjemad til fods. Senere startede de to andre i kanen; men undervejs tabte den ene sin hat og faldt af kanen, da han ville gribe efter hatten. Den anden stod, efter at have betænkt sig lidt, af for at hjælpe ham; men så stak hesten i rend fra dem!

De to, der var gået i forvejen, fik den standset og fortsatte så kørende hjem, og stillede både dyret og kanen på plads i ejermandens

stald. De to andre fik en skovfoged til at transportere dem hjem, og den ene blev ikke så lidt overrasket, da han fandt hest og kane velforvaret i stalden. -"Jeg kan forstå, at krikken kunne finde alene hjem," sagde han, "men at den også kunne spænde fra og få kanen på plads, det havde jeg alligevel ikke tænkt mig! Der findes ikke magen til hest i Danmark." Om en hest husker jeg også fra samme år en anden begivenhed. En mand havde hos købmanden købt et parti cigarer og lagt dem i hestens mulepose [så de ikke knækkede]. Han var i godt humør og tænkte ikke over noget, da han senere gav hesten posen på.

Lillerød Kro (tv.) lå skråt overfor stationsbygningen (th.). Kroen med gæssene foran blev erstattet af IRMA og senere Fakta, og nu er der genbrug. Før 1905.

Den åd hver eneste cigar, og det bekom ikke manden godt. Hvordan hesten havde det ovenpå det måltid, ved jeg ikke.

En otte dages togstandsning, der fejredes med fest.

- Har de haft særlige oplevelser

under deres tjeneste ved Banen?
- Et år efter, at jeg var kommet hertil, i 1888, blev det streng vinter med kolossalt snefald. Et tog blev siddende fast i Lillerød og måtte blive her i 8 dage. Hovedparten af passagererne blev her i flere dage, og dengang forstod man jo at tage sådan noget med humør. Tiden var ikke så kostbar; man drøftede ikke om man nåede frem nogle minutter før eller senere. De indesneede spillede og dansede og morede sig i ventesalen, og det hele blev taget som lidt munter afveksling. Jeg husker, at en af passagererne havde lagt sig til at sove på bænken; han faldt med et bump ned på gulvet, men

Lillerød Station med det grønmalede pakhuis ved gavlen. Det var her dragerne bar varerne ind i deres bare hænder, når de tømte en godsvogn. Ca. 1900.

Latrin fra hovedstadens lokummer blev kørt til Kløvermarken, hvor det blev omhældt til de såkaldte 'chokoladevogne' og kørt med jernbanen til bl.a. Allerødgård/Møggården ved Lillerød, hvor der var latrindepot 1901-1924.

blev liggende uden at vågne. Det var ellers en fin herre; vi kaldte ham 'Prinsessen! Natten tilbragte folkene i 2.-klasseskupéerne. Det kneb med at holde toget opvarmet. 15 mand bar dagen igennem tørv og 10 mand vand til maskinerne. En snes passagerer holdt ud i tre dage; én af dem blev her ovenikøbet hele ugen. Han havde vist ingen steder at tage hen.

"Pest" over Lillerød

- Havde Lillerød nogen landligere i gamle dage?
- Ja, nogle var der. Småfolk tjente gerne lidt ekstra ved at flytte ud i lo og lade og leje stuehuset ud til Københavnerne. Men i første omgang fik vi jaget dem væk igen.

Et københavnsk renovationskompagni havde anlagt en beholder i nærheden af stationen, [det var Københavns Renholdnings-selskabs latrindepot på Allerødgård/Møggården opført 1901, hvor Allerød Have ligger i dag] og her holdt landmændene i lange rækker og ventede på at komme til med deres "billetter for at få gødning. De strømmede til fra alverdens kanter; før havde de jo måttet helt til København efter det. Og det var noget, der gav høst på markerne, de bugnede med gode afgrøder. Men noget svineri var det jo. Der var dage, hvor det var drøjt at trække vejret i byen, og vejene var tit slemt lavet til. Transporten [af latrin fra Kløvermarksvej på Ama-

Møggården lå på Allerødvej tæt på Lillerød Vandværk (tv.) - og der var heller ikke langt til bymidten. Gården mistede den ene længe, da Nymøllevej blev ført under Nordbanen, og måtte senere vige pladsen for Allerød Have. 1988.

ger til Lillerød] foregik i tønder, og når det var varmt, og det gærede, hændte det, at bunden sprang ud, så at indholdet sprøjtede omkring. Omsider blev det da forbudt. [1924]

- Hvad synes de nu om vore dages Lillerød sammenlignet med før?

Var det kedeligere i gamle dage?

- Ja, det var såmænd, indskyder fru Nielsen. Da vi kom til byen, var der en mand, der spurgte en nabo: ”Har du set den nye mand på Stationen?” Det havde han ikke. ”Ja, så må du skynde dig, han ligner en hel russer!” Det var en begivenhed dengang.

- Og alligevel ved jeg ikke, bemærker til slut Ole Nielsen og fal-

der i tanker over piben. For gamle folk er gamle dage noget for sig selv. Man var kendt med alle mennesker vidt omkring, selv med børnene. Nu kender man ikke engang de voksne; dem, der dengang som små var ens gode venner, ved man ingenting om. Man bliver bare gammel, håret falder af og skægget bliver gråt...

Jo, de kunne godt have brugt en ’citymanager’ til at sætte lidt liv i kludene dengang.

BS

Læs mere om latrindepotet på Møggården på www.lafak.dk – under titlen: Allerødgård/ Møggården

SUNDHEDSHUS I LUNDEN

Her i foråret er der fremlagt et lokalplanforslag for et nyt Sundhedshus ved Allerød Station – nærmere betegnet i 'Lunden', der er trekanten mellem jernbanen, Lundevej og busvendepladsen på Allerød Stationsvej.

'Lunden' har de seneste mange år ført en upåagtet tilværelse som 'urskov', men tilbage i 1880'erne så det anderledes ud. Dengang var området en stor grusgrav, og stati-

onsforstander i Lillerød fra 1879-1885, Vilhelm Hansen, fortæller i sine erindringer 'Jernbaneliv' om opfyldningen af grusgraven [side 57 ff].

I Lillerød manglede man dengang altid tomme godsvogne til de mange mursten fra teglværkerne og tørv fra Sortemosen, der skulle sendes til hovedstaden, men det hjalp noget på vognsituationen, at "man fra København sendte alt slags affald herud til aftømning i en udtømt grusgrav, der lå i stationens nordlige del. Her var begge stationens hoved-

Den gamle Trommesal (tv.), der var hovedstadens kvægtorv frem til 1879. Når handlen åbnede skete det med trommehvirvler - deraf navnet. Den 2. Hovedbanegård fra 1864 ses i baggrunden. Omkring 1868.

spor på en dæmning ført igennem graven, der navnlig på gravens vestre side var meget dyb og havde et betydeligt omfang.”

Baneafdelingen betalte 1 kr. for aflæsning af en vognladning, og det var stationens tre ansatte Petersen, Madsen og Nicolaisen, der havde entreprisen.

”Alt det sorte, slagger og støv fra maskiner og værksteder, måtte de jo læsse af i hullet, men vejafskrabning, [datidens jordveje blev engang imellem skrabet med en vejhøvl for at udjævne overfladen] jordblandet gødning og halm havde de let ved at afsætte til de omboende gårdmænd og afbyggere, der så hentede det med deres køretøjer.

Som det gik, var der ikke udsigt til, at hullet kunne være fyldt før om måske en snes år, og at aflæsningen skete noget hulter til bulter, interesserede mig ikke, når blot vognene blev tømt i en fart.” Det tog dog fart, da man begyndte at sløjfe den gamle Trommesal [datidens kvægmarked ved Frihedsstøtten] og sendte hele vognrækker med murbrokker og kalkstøv til Lillerød. Stationsforstanderen øjnede muligheden for at få fyldt grusgraven indenfor en overskuelig tid og samtidig få et stykke jord, der kunne bruges til grøntsager.

På ældre kort ses den store grusgrav markeret. Her har vi malet den rød.

Derfor gik han i gang med at systematisere aflæsningen, der nu skete med trillebøre, og det skulle ske inden togene begyndte at køre om morgenen. De startede ved 2-3-tiden de lyse sommermorgener og fortsatte til omkring kl. 6, hvor Hansen lod servere morgenkaffe på trillebørene. I foråret 1881 var der opfyldt et stort areal, og der blev lagt tidlige kartofler, der gav et fint udbytte.

”Hen på efteråret nåede vi til ende med arbejdet, så at hele det kedelige hul nu var omdannet til et dejligt stykke havejord, hvis øverste lag bestod af vejafskrabning i en tykkelse af henved en alen [knap 63 cm].”

Der blev anlagt ’fire vældige aspargesbede’, som det dog først var Hansens efterfølger, der fik glæde af.

Da Vilhelm Hansen skrev ’Jern-

baneliv' i 1918, klagede han over, at det opfyldte areal længe havde ligget hen som en slags oplagsplads for Baneafdelingen uden at blive dyrket, og noget kunne tyde på, at arealet henlå uopdyrket i de næste hundrede år.

Birthe Skovholm

Bussernes vendeplads set mod nord med 'Lunden' i baggrunden og stationens cykelstativer til højre. 2018.

Mellem stationen og 'Lunden' har alle disse bygninger ligget på Rønne Allé og Allerød Stationsvej. Øverst ses jernbanesporene, og øverst i venstre side anes 'Lunden's yderste træ. Huset helt til venstre, Rønne Allé 6, ligger der stadig, mens gartneriet 'Drivhuset'/Allerød Blomster, Banehus 14 f (midt i billedet) og Paradisgården (th.) for længst er nedrevet. Rønne Allé er stadig en allé, da billedet blev taget omkring 1950.

LANDSKABSMALEREN VALDEMAR MAU FRA HESTETANG

Af Hans Hjordt Hansen

Valdemar Erhardt Johan Mau blev
født 4.5.1892 i Malmø og døde

6.8.1952 på Frederiksberg. Han
blev gift 5.9.1924 på Frederiks-
berg med Carla Augusta Christen-
sen (født 4.10.1899 og død
9.11.1977 i København).

Valdemar Mau hørte til den kreds
af kunstnere, der i 1920'erne og
1930'erne malede landskaber i

*Hestetangsvej 208 til venstre og huset, der lå på nr. 202. Dette hus
brændte desværre i begyndelsen af 1990'erne. I baggrunden til højre
ses 'Kristinelund' med den granbevoksede ås. Det passer fint med, at
det er Maus børn der leger på vejen. Landskabet er helt åbent ind mod
Farum. Hestetangsvej 208 havde på dette tidspunkt en vognport til at
køre hestevognen ind i samt en stalddør til dyrene. Man boede så selv i
de resterende 30 m². Billedet er fra slutningen af 1920'erne.*

Maleri af Mølleåen ved den 2. Vandmølle - vi plejer at kalde den Hestetangsmølle. Både den og den øvre mølle er beskrevet i Lyngebogen, der kan findes på vores hjemmeside samt i Nøglehullet 2/2017.

egnen omkring Frederikssund og Lillerød/Allerød. Han var naturalist og lagde i sine billeder med landskaber, bøndergårde, møller og landsbymiljøer vægt på, så troværdigt som muligt at fastholde det set.

Maus billeder er stilfærdige og jordnære i deres udtryk, et forhold, der kan føres tilbage til elevtiden hos Hans Knudsen, som i mange år boede på Orehøjvej nr. 8 i Værløse samt en forbindelse til Værløsemalerne som bestod af Hans Knudsen, Edvard

Sarvig og Rudolf Jacobsen. Emnevalg og klarhed i detaljen derimod viser indflydelse fra L.A. Ring, ikke mindst i flere udendørs og indendørs genrescener med børn, f.eks. 'En syg dreng' og 'Børnene leger i haven'.

I Maus senere malerier betones i højere grad end tidligere en idyllisk billedvirkning i landskabsmalerierne.

Valdemar Mau boede i en årrække på Hestetangsvej 155 i et lille selvstændigt hus ved siden af ho-

Et forårsbillede af Hestetangsvej nr. 204 med Farumvej/Ganløsevej i baggrunden. Igen helt åbent mod Farum.

vedhuset. I folketællingerne fra 5. november 1929 kan vi se, at han boede sammen med hustruen Carla (der dog er fraværende på tællingstidspunktet) og deres 2 børn Annelise 9 år og Jørgen på 4 år. Valdemar Mau var registreret som 'Landskabsmaler' i hus nummer 3.

I hus nummer 2, som er Hestetangsvej 208 boede Jens Nielsen Jensen, der var registreret som 'Skrædder'. Hestetangsvej 208 hed derfor også 'Skrædderens Hus'.

Valdemar Mau malede mange

landskabsmalerier og bymotiver fra nærområderne Frederikssund, Birkerød, Værløse og Hestetangsvej.

Vintrene 1927-28 og 1928-29 var meget strenge og med megen sne. Dette inspirerede Mau til mange billeder med snelandskaber.

Hvis nogen af vore læsere har kendskab til andre malerier af Valdemar Mau, vil vi meget gerne høre om det og eventuelt have tilsendt et foto af dem. Brug evt. vores e-mail: lafak@lafak.dk

HULHØJSMINDE

Mellem Møllemosegård og Brødeskov, øst for Hillerødmotorvejen, ligger gården Hulhøjsminde, der, som navnet antyder, er udstykket fra Hulhøjgård, der er en anden Kollerød-gård.

Hulhøjsminde er bygget i 1902,¹ efter sigende af nedrivningsmaterialer fra København, og den blev handlet otte gange mellem 1904 og 1919,² så der var ikke nogen, der kunne nå at slå rod på stedet.

I 1919 købte mejeriejer Svend Anders Hansen imidlertid gården af Thorvald Jensen, der også ejede Hulhøjgård. Hansen var uddannet

mejerist og kom fra Lillerød, hvor han havde Lillerød Mejeri i en kort periode, før han købte Hulhøjsminde. Tidligere havde han været brugsuddeler i Høsterkøb og før det gårdejer i Nødebo ved Hillerød.

Gården blev drevet som et almindeligt familiebrug, hvor børnene hjalp til, og da datteren Edle Marie blev gift med Carl Sylvest Frederiksen i 1930, flyttede de ind på gården, og svigersønnen blev bestyrer.³

I 1950 solgte Svend A. Hansen gården til Edle og Carl, med en besætning på '2 heste, 16 køer, 6 stk. ungvæg, 1 so, 6 fedesvin, 3

På skiltet med gårdnavnet står der "Hulhøjs Minde", men på geodætiske kort kaldes gården Hulhøjsminde. 2012.

Carl Sylvest Frederiksen på selvbinderen. 1950'erne.

ungsvin og ca. 50 stk. fjerkræ.⁷ Samtidig forbeholdt han sig, at han og hans kone for livstid måtte bruge og benytte to værelser og et kammer i ejendommens

stuehus med lys og varme samt adgang til køkkenet med videre.⁴ I skødet nævnes også, at der i 1906 blev tinglyst dokumenter vedrørende en 'skinnevej' hen

Navneskiltet med 'Hulhøjs Minde' er et gammelt skilt, der er blevet malet op mange gange. Gården er heller ikke forandret ret meget siden 1930'erne.

Under Besættelsen blev der, ligesom mange andre steder, gravet tørv på Hulhøjsminde. Øverst ses Carl Sylvest Frederiksen med gumpekassen, hvor tørve-massen blev æltet, før den blev lagt ud i bede til tørring. Nederst er den færdige tørv kommet i sække og er klar til at blive kørt hjem. På vognen sidder Carl Sylvest Frederiksen, mens sønnen Svend-Ove står ved en lille bunke tørv, der skal med i næste omgang. Ca. 1942.

over ejendommens jorder. Det drejer sig om tipvognsspor fra Hammersholt Teglværk, øst om Børstingerød Mose og frem til lergravene ved Kollerød Bygade og sydpå.

Efter Carl S. Frederiksens død i 1981, solgte enken i 1983 den ene halvdel af gården til sønnen Svend-Ove Frederiksen. Gårdens 30 tdr. land var bortforpagtet, og fru Frederiksen forbeholdt sig 'dispositionsret over stuehuset eller – efter aftale – anden passende bolig på livstid.'⁵

I 1990 blev gården solgt til Villy Holst og John Holst, der brugte

ejendommen til opmagasinering, og udlejede stuehuset som lejligheder, - og for nylig er gården igen blevet solgt, denne gang til en familie, der selv bor der.

BS

Kilder:

¹ Iflg. Ois.dk

² Skøde- og Panteprotokoller 1870-1936 (opslag 32/56)

³ Folketælling Kollerød 1930 (opslag 80/84)

⁴ Endeligt Skøde på Hulhøjsminde dateret 27.6.1950, tinglyst 17.7.1950.

⁵ Endeligt Skøde dateret 14.4.1983, tinglyst 3.5.1983.

Lillerød Mejeri lå på Fritz Hansensvej 25, men grunden gik helt ned til Amtsvej. Her ses fire mælkekuske og Niels Oluf Petersen (i skjortærmer) 1910-20.

KATTEHALEVEJ

Her var vi nok mange, der gik og troede, at Lillerød Avis var den lille ugeavis, som Ib Jacobsen (IBI-Tryk) udgav fem numre af i 1962, men vi er blevet klogere. Vi har nemlig fundet ud af, at der også har været en Lillerød Avis omkring 1930 – men det skriver vi om en anden gang.

Her drejer det sig om en lille artikel fra Lillerød Avis den 27.4. 1933, som omtaler den nye vej fra Kattehole til Bregnerødvej, hvilket vil sige den vestligste del af Katteholevej.

Dengang var man pragmatisk anlagt. De beboere, der alligevel var arbejdsløse i vintertiden [måske fordi de arbejdede på teglværkerne?] udgravede vejen, mens resten betalte materialerne:

”Vejen over Lerbjerg nær sin fuldførelse

Den nye forbindelsesvej fra Bregnerød til Kattehole er nu farbar, dog er den ikke helt færdig, idet den skal skærvebelægges og tromles. Arbejdet er udført på Kattehole-beboernes egen bekostning, således at de, der i vinter ellers ville have været arbejdsløse, har udgravet vejen og ligeledes skal skærvebelægge den, medens de øvrige beboere, der får gavn af

Vejstykket fra Kattehole til Bregnerødvej ses med rødt på kortudsnit af M2929. 1953

vejen, skal betale materialerne efter en udarbejdet overenskomst. Vejen bliver en privat vej, og beboerne på Kattehole kan på egen bekostning få tinglyst ret til at færdes på vejen. De handlende, der i bil skal til Kattehole med varer, kan få skriftlig tilladelse til at færdes på vejen...”

Den nye vej var en stor forbedring for Katteholes beboere, der før skulle hele vejen gennem Høvelte by og forbi Høveltelejren til Kongevejen for at komme til en hovedvej, - og adspurgt fortæller en beboer, at ”vejen til Høvelte by har næsten altid været opkørt, så man knap kunne færdes på den. Særlig slem var den om vinteren med sne og ved tøbrud og om sommeren i regnperioder.”

BS □

NYT I ARKIVET

Villa Landro på M.D. Madsensvej 12 set mod Lillerød Station. Sommeren 1925 var åbenbart også varm, for alle vinduerne står på vid gab.

Arkivet har modtaget dette dejlige foto af 'Villa Landro', der lå på M.D. Madsensvej 12. Billedet er fra 1925, og vi er ret sikre på, at det er husets ejer, Frederik Rønne Vilhelm Lotz, der står på havegangen. Lotz var født på Ussinggård i Jylland i 1856 og var gift med Anna Elisabeth Hansen fra Bløvstrød. Han ejede Sandholm fra 1905 til 1916, - samme år, som han købte 'Villa Landro', hvor han boede til sin død 1938.

Villaen blev jo som bekendt bygget af M.D. Madsen i 1904 og var det første hus på den nye vej fra Frederiksborgvej til stationen, der siden blev opkaldt efter Madsen. Ejendommen blev senere kaldt 'Egerup', og mange kan sikkert huske, at her lå 'Cottoncoat Lageret' og senere Sports Magasinet. I dag ligger smøgen mellem Bønyllykkes Farvehandel og Imerco på stedet.

BS

INGEN BOWLING I ALLERØD LÆNGERE

Allerød Bowling Hal er lukket med udgangen af marts i år. Den startede som Allerød Bowling Center i Allerød Vestcenter i efteråret 1992 med '10 supermoderne baner og maskiner og fuldautomatisk score-sammentæller' - og åbningsbrochuren fortæller videre, at 'Bowlingsporten er ganske enkelt eksploderet de se-

neste år. Aldrig tidligere har så mange mennesker dyrket bowling. Ikke kun på klub- og konkurrenceniveau, men også på uforpligtende basis.' Denne entusiasme fortsatte desværre ikke, og det medførte lukningen af banerne i år.

Allerød Vestcenter åbnede i 1980 på Kollerødvej ved Kirsebærgården, og man forventede en stor handel både af beboerne i de nye

Medlemmer af Allerød Bowling Club (bestyrelsen?) ved den helt nye og ubrugte tavle til mesterskabsplader. ABC blev stiftet i efteråret 1992, og efter lukningen af bowlinghallen spiller medlemmerne i en hal i Ballerup. Fra venstre: Jørn Høyer Nielsen, Kurt Jensen, Anette Christiansen, formand Martin Kielsgaard samt Inger Jansen. 1994.

Allerød Vestcenter med p-pladsen ud mod Kollerødvej og Kirsebærgårdens lade, der er ved at blive nedrevet i forgrunden. Man må give kritikerne ret i, at facaden mod Kollerødvej ikke var indbydende. 1980.

boligkvarterer i området og af pendlere fra motorvejen. Desværre trak det ud med færdiggørelsen af de nye kvarterer, motorvejsramperne på Kollerødvej kom først i 1993, og fra begyndelsen var Centret 'vendt for-

kert', så forretningernes bagsidevendte ud mod Kollerødvej. Dette blev der dog rådet bod på i 1990, så kunderne slap for at gå fra p-pladsen ved Kollerødvej og hele vejen rundt om centret for at komme ind i forretningerne.

BS □

I bowlinghallen hang disse to klubmesterskabstavler med en masse navneplader. Til venstre er det klubben SPLIT's tavle og til højre er det ABC's tavle, der nu er næsten fyldt. SPLIT blev stiftet i vinteren 1993.

LAFAKs firmamedlemmer

Airphoto.dk	Huset Hauberg
Allerød Bog & Idé	Krukkerne Blomster og Vin
Allerød Dyreklinik	Laser Technical Services A/S
Allerød Fysioterapeuterne	Lillerød Brugsforening – KVIKLY Allerød
Allerød Fysioterapi og Træning	Lillerød Rotary
Allerød Handelsforening	Lynge Erhvervsforening
Allerød Planteskole	LyngeTand
Allerød Rotary Klub	Marianne Møllebro - ejendomsmægler
AllerødTransporten A/S	Møllehøj Landbrug, Lille Lyngby
Alt om Blovstrød	Nejstgaard & Vetlov, Statsaut. Revisions-a/s
Bedre Bad Allerød -VVS Aps.	Carl Nielsen & Søn A/S
Birkholm Planteskole A/S	Nordea Allerød
Bo' s Autoservice v/ Bo Hansen	People - Organisationsudvikling
Aage Christiansen & Søn Aps. Malerfa.	PP Møbler
Click Allerød Foto	Republic of Fritz Hansen
Danbolig Allerød	Roma Pizzeria & Grill Bar
Fri Bike Shop, Lynge	Schouboefonden
Anne Franch Møbelpolstring	Skjold Burne v/ Claus A. Østberg
Handelsbanken i Lillerød	Superbrugsen - Lynge-Uggeløse Brugsforening
Karin Hermansen - Guld - Sølv - Ure	V.B. Byggeindustri A/S
Hjertebegravelse Allerød	

Lokalhistorisk Arkiv og Forening i Allerød Kommune, Kirkehavegård, Kirkehaven 10, Lillerød, 3450 Allerød, tlf. 48 170891. Åbningstid: Tirsdage kl. 9.00-13.00 samt efter aftale med arkivleder Birthe Skovholm på mail eller telefon.

Henvendelse kan også ske til:
Ole Høegh Post (formand) tlf. 48 17 53 26
Wolthersvej 6, Lillerød, 3450 Allerød.

Arkivets e-mailadresse: LAFAK@LAFAK.dk - Hjemmeside: www.lafak.dk

"Nøglehullet" er arkivets og foreningens medlemsblad. Redaktion: Birthe Skovholm, Ole Høegh Post. Tryk: Frederiksberg Bogtrykkeri A/S.

Oplag: 575 eksp. ISSN 0905-4146

Juni 2018

Fotografier med kendt fotograf: Allerød Nyt s.26. Hans Hjordt Hansen s. 17-19. Erik Holten s. 9 n. Sylvest Jensen s. 16. Palle Krag Kristensen s. 27 n. Chr. Mouritzen s. 23. Jytte Nielsen s. 13. Ole Høegh Post s. 1-4, 11 og 20. Birthe Skovholm s. 16. Jan F. Stephan s. 27 ø. Væggen.copenhagen.dk s. 14.